

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter, OVK

BFS 2011:16

Konsoliderad version

Konsoliderad version – senast ändrad genom BFS 2012:6 OVK 2

Inledning

1 § Denna författning innehåller föreskrifter och allmänna råd, dels om undantag från funktionskontroll, dels om intervaller för återkommande besiktning m.m., dels om certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter och sådana sakkunniga som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen, (2010:900), PBL, som ska utföra de kontroller som behövs för att verifiera att samhällets krav om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön med avseende på luft uppfylls. I denna författning används begreppet funktionskontrollant för både sakkunnig funktionskontrollant och sådan sakkunnig som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen.

De allmänna råden innehåller rekommendationer om och exempel på tillämpningen av föreskrifterna i denna författning. De allmänna råden föregås av texten Allmänt råd och är tryckta med mindre och indragen text omedelbart efter den föreskrift de hänför sig till.

Undantag från funktionskontroll

2 § Kravet på funktionskontroll gäller inte en- och tvåbostadshus med självdragsventilation eller mekanisk frånluftsventilation utan värmeåtervinning.

Kravet gäller inte heller ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring, industribyggnader samt byggnader som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur.

Med en- och tvåbostadshus avses i denna författning bostadshus som innehåller en eller två bostadslägenheter och som är friliggande eller sammanbyggda till rad- eller kedjehus på samma eller skilda fastigheter.

Allmänt råd

Storkök, centralkök och motsvarande i separata byggnader bör också betraktas som industribyggnader.

Om det finns kontors- och personalutrymmen i en industribyggnad bör ventilationssystem som betjänar sådana utrymmen funktionskontrolleras. (BFS 2012:6).

Intervaller för återkommande besiktning m.m.

3 § Återkommande besiktning ska utföras med de intervall som anges i följande sammanställning:

Byggnader	Besiktningintervall
1. Förskolor, skolor, vårdlokaler och liknande oavsett typ av ventilationssystem samt flerbostadshus, kontorsbyggnader och liknande med FT- och FTX-ventilation.	3 år
2. Flerbostadshus, kontorsbyggnader och liknande med F-, FX- och S-ventilation.	6 år

Besiktning ska utföras senast inom föreskrivet intervall. Om besiktningen utförs tidigare än inom föreskrivet intervall ska dock nästa besiktning ske senast inom föreskrivet intervall (tre eller sex år) räknat från den senaste faktiskt utförda besiktningen. Om besiktningen inte har utförts inom föreskrivet intervall ska tiden för nästa besiktning räknas från när den senaste besiktningen skulle ha utförts.

Allmänt råd

Exempel på byggnader som oavsett typ av ventilationssystem alltid bör ingå i kategori 1 är även gymnasier, fritidshem och servicehus för äldre. Högskolor och universitet, samlingslokaler, butikslokaler, teatrar, biografier, idrottshallar, terminaler, museer, utställningshallar, hotell och garage bör däremot hänföras till kategori 1 eller 2 beroende på typ av ventilationssystem.

Med FT-ventilation avses fläktventilation där både frånlufts- och tilluftsflödena är fläktstyrda. Med F-ventilation avses fläktventilation där endast frånluftsflödet är fläktstyrt. Med S-ventilation avses självdragsventilation.

Med FTX- och FX-ventilation avses FT- respektive F-ventilation med värmeåtervinning.

4 § Om det finns särskilda skäl, får den eller de kommunala nämnder som fullgör kommunens uppgifter enligt plan- och bygglagen, (2010:900), PBL, besluta om senareläggning av de besiktningstidpunkter som följer av 3 §.

Allmänt råd

Särskilda skäl för senareläggning kan vara att en byggnad berörs av en omedelbar ändringsåtgärd eller att en byggnad inte är i bruk.

Certifiering av funktionskontrollant

5 § För att bli certifierad som funktionskontrollant enligt 8 kap. 25 § och 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen, (2010:900), PBL, ska kraven i 7–16 §§ denna författning uppfyllas.

6 § Behörighet får lämnas enligt följande:

Behörighet N	Alla byggnader med S-, F- och FX-ventilation samt en- och tvåbostadshus med FT- och FTX-ventilation.
Behörighet K	Alla typer av ventilationssystem.

Krav på allmän teknisk kunskap

7 § För att få behörighet **N** eller **K** ska sökanden ha allmän teknisk kunskap genom avlagd examen eller genomförd utbildning från

- 1) teknisk högskola,
- 2) ingenjörsutbildning vid tidigare tre- eller fyraårigt tekniskt gymnasium,
- 3) yrkesteknisk utbildning (KY), eller
- 4) annan likvärdig utbildning.

Utbildningen ska ha skett inom linjer för installationsteknik och byggnaders energisystem eller byggnadsteknik.

Utbildningskravet kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsrådet.

8 § Yrkesteknisk utbildning enligt 7 § krävs inte för sökande med minst tio års yrkeserfarenhet inom de områden som framgår av 9 § för behörighet **N**, respektive 10 § för behörighet **K**.

Krav på erfarenhet från praktiskt arbete

9 § För att få behörighet **N** ska sökanden efter erhållen allmän teknisk kunskap, under minst tre år ha varit yrkesverksam inom injustering och flödesmätning samt kontroll av sådana byggnaders ventilationssystem som framgår av 6 § för behörighet **N**.

10 § För att få behörighet **K** ska sökanden efter erhållen allmän teknisk kunskap ha varit yrkesverksam under sammanlagt minst fem år. Därav ska minst två år avse injustering och flödesmätning samt minst tre år avse minst två av följande ventilationsområden

- 1) arbetsledning,
- 2) projektering,
- 3) besiktning,
- 4) entreprenadkontroll av ventilationssystem typ FT/FTX.

Krav på kompetens och kunskap om bygglagstiftningen m.m.

11 § Utöver de kompetenskrav som anges i 7–10 §§ ska sökanden ha kunskaper avseende ventilation och inomhusmiljö samt energi inom tillämpliga delar av

1) plan- och bygglagen (2010:900), PBL, plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, samt de föreskrifter och allmänna råd som har meddelats med stöd av dessa författningar,

2) äldre lagar och föreskrifter som berör byggandet.

12 § Utöver de kompetenskrav som anges i 7–10 §§ ska sökanden ha kännedom avseende ventilation och inomhusmiljö samt energi inom tillämpliga delar av

1) arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2),

2) förordningen (1985:997) om anmälningsskyldighet beträffande asbest i ventilationsanläggningar och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2006:1),

- 3) Socialstyrelsens allmänna råd om tillsyn enligt miljöbalken (SOSFS 1999:25),
- 4) miljöbalken (1998:808),
- 5) lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader,
- 6) förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader,
- 7) Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energideklaration för byggnader (BFS 2007:4), samt
- 8) Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag till åtgärder mot radon i egnahem (BFS 2003:1).

13 § Sökanden för behörighet **N** ska också ha kunskap om

- byggnaders grundläggande inneklimatfaktorer som påverkar människors hälsa och mätmetoder för inneklimatfaktorerna,
- värmeåtervinningsystem med koppling till värme, och tappvatten samt dess uppbyggnad, komponenter och reglering,
- möjliga energieffektiviseringsåtgärder i ventilationssystemet med hänsyn till inomhusmiljön.

14 § Utöver kraven i 13 § ska sökanden för behörighet **K** ha kunskap om

- radonmätningar och möjliga åtgärdsförslag för att minska radon i byggnader,
- vatten- och luftburna komfortkylsystem och deras funktion, uppbyggnad komponenter och reglering.

15 § Sökandens kunskap och kännedom enligt 11–14 §§ ska dokumenteras genom skriftligt kunskapsprov.

Krav på lämplighet för uppgiften

16 § Den sökande ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med aktuellt intyg.

Allmänt råd

Intygsgivaren bör ha, eller ha haft, en nära arbetsrelation till sökanden som arbetsgivare eller liknande. Även intyg som lämnats från byggnadsnämnden bör kunna godtas.

Certifieringens giltighet

17 § Certifiering av funktionskontrollant får lämnas för en period av högst fem år.

Uppgifter om certifierade funktionskontrollanter

18 § Certifieringsorganet ska omgående sända beslut om meddelad eller återkallad certifiering av en funktionskontrollant till Boverket. Certifieringsorganet ska till Boverket sända uppgifter om certifieringsnummer, behörighet, giltighetstid på certifikatet, förnamn, efternamn, företag, adress, postnummer och ort samt e-postadress och telefonnummer.

Rapporteringskyldighet

19 § Certifierad funktionskontrollant ska varje år lämna in rapport till certifieringsorganet med uppgifter dels om genomförda uppdrag som funktionskontrollant eller samordnare av funktionskontroller, dels om fortbildning avseende 11–14 §§ denna författning.

Omcertifiering

20 § För att få ett nytt beslut om certifiering, när ett tidigare beslut har gått ut, ska den certifierade funktionskontrollanten gå igenom en förenklad kompetensprövning eller en förnyad grundlig kompetensprövning. Endast om det finns särskilda skäl krävs det en förnyad grundlig kompetensprövning. Lämplighet enligt 16 § ska alltid prövas.

Allmänt råd

Vid en förenklad kompetensprövning kan det, förutom att pröva lämplighet, räcka att genom skriftligt kunskapsprov kontrollera att funktionskontrollanten skaffat ny kunskap under den senaste femårsperioden inom de områden som omfattas av 11–14 §§.

Särskilda skäl, som gör att det krävs en förnyad grundlig kompetensprövning, kan vara att den sökande inte har arbetat som funktionskontrollant eller varit samordnare för funktionskontroller i väsentlig omfattning under den senaste femårsperioden.

Arbete i väsentlig omfattning bör omfatta minst 500 timmars arbete.

Återkallande av certifiering

21 § Har den certifierade funktionskontrollanten visat sig uppenbart olämplig för uppgiften eller fått certifikat på felaktiga grunder, får det organ som utfärdat certifieringen återkalla den.

Allmänt råd

Olämplighet kan bestå i att den certifierade har utfärdat felaktiga eller falska protokoll eller har varit oskicklig i arbetet.